

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dimecres 4 de Maig de 1898

Núm. 3.539

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Plaça. 3/50
En províncies trimestre. 7/50
Extranjer y Ultramar. 1/50
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s retornan los originals encara que no s publicuin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la província

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 80, prop a la plassa de Catalunya

SECCIÓ DOCTRINAL

¿La pau o la guerra?

En las terribles circunstancias por quinas está atravesant España y a las quales han portada los inco-rrerribles gobiernos de la centralización, ducas soluciones se li imponen d' una manera decisiva y apremiant, tan apremiant que sera fácil que ja no siga a temps a escuchar, sino que es probable que s' hagi d' abocar volgas que no a la terrible solució de la guerra per la guerra, apoyada per molts elements populars y per gran part del element militar, que busca en aquesta decisió una revenja honrosa a la terrible derrota de Filipinas.

Nosotros, que sentim com ningú lo mágich poder del amor a la patria, comprenem clarament l' esclat d' entusiasmo que per la guerra y la venjansa han pogut despertar en lo cor dels espanyols las terribles desgra-cias que a Manila ens ha causat l' escuadra nortameri-cana, y comprenem bé que grands y poderosos elements espanyols demanin una enérgica acció de nostras forsas en contra dels enemichs que tais disgracias ens han causat. Aquesta es una de las ducas soluciones, potser la més probable y la que s' impona en las actuals cir-cunstancias.

Posats en aquest terreno, la guerra deu ferse ab tota los elementos necesarios que asegurin la victoria y la venjansa; es a dir, posant al cap d' ella homes in-telegents y de probitat scriscolada, disposant de barcos bons y ben armats y tenint a disposició de la guerra enormes capitals para sostenirlos. Pot disponer España de tot aixó. Si no pot disponer que vagi a la guerra; mes si no n pot disponer, que s' aturi a meditar un moment y reculli en sa aventurada empresa.

No es digno, ni patriótic ni humá posarse a cridar pels carrers demanant la guerra quan no s tenen ele-mentos para portarla a bon fi. Si tenim pochos barcos y dolents y s vol per forsa que aquestos vagin a comba-tre ab escuadras poderosas, que comptan ab tots los elementos necesarios para sostenir una guerra terrible y llarga, es enviar a morir a dretas a nostres marins y a nostres abldats y a perdre nostra petita escuadra, com acaba de passar a Filipinas. Aquestas lloytas poden ser molt heroicas y gloriosas, pero no convenen a ningú, ni als que s hi sacrifican, ni al Estat que representen, ni a qui las encoratja ab sas manifestacions.

Si la guerra s' fa que s' fassi seriá, si una escuadra entra en combat que tingui media de combatre, que tingui expedit lo cami de la victoria, que no se la porti fatalment a sucumbir. Primerament que la Nació ó l' Estat posi, al devant del govern los homes més in-telegents y de més reconeguda moralitat política y admi-nistratiu; que totas las compányias navieras espanyo-las armin los seus barcos y vagin a la lloyta, que tots los poderosos del Estat treguin los seus millens para que la guerra pugna ferse sense cap dificultat económi-ca, que quan hi ha diners hi ha de tot, no falta res, y per fi, que totas aqueixas multituds que cridan pels carrers clamant la guerra, se convencia que pels car-rers de Madrid y de Barcelona no s hi guanya cap batalla ni s presta cap ajuda als que están lloytant, que es necessari que formin compactes batallons que presos del més gran entusiasmo patriótic vagin a lloytar alla abont los seus quefes los destina. Que compenguin d' una vegada que es anti-patriótic cla-mar la guerra pels carrers, y deixar abandonats al lloch d' ella lloytas als seus germans a quins no queda

altre remey que morir. Aqueixas multituds que han ajudat a encendre l' foch, deuen acudir al lloch del incendi. Si la guerra s' fes aixís, nosaltres, los més acérrims partidaris de la pau, tindriam en la guerra la més absoluta confiança y seriam los primers en aconsejallarla.

Mes ara, si girém los ulls a la realitat, veyém que falta tot. Falten homes de govern, faltan barcos y ma-terials de guerra, qui podria donar deu millions dona quatre pessetas, las empresas que podrian servir a la patria no fan mes que explotarla, y aqueixas multituds que volen la guerra, un cop s' han desahogat cridan, s' entonan a casa seva, dinan, y se n van cap al café a comentar tranquilament los desastres dels infelissos que combaten y moren per la patria en lo més gran abandono.

En mitj d' aquest estat de cosas, donchs, no convé més abogar per la pau, com hi abogan en Pi y Margall y en Silvela?; son dos homes que hi veuen clar, que estiman a España y que buscan apartarla de nous desastres. Com aquestos homes, lo catalanisme també vol la pau, l' ha volgut sempre y més l' ha de volguer en aquestas circunstancias. Entre la guerra y un pacte que no seria pas humiliant com suposen molts, vinga l' pacte; que s' perdin las colonias si es precis y que se salvi España, que Espanya val més, molt més que las colonias.

JOSEPH ALADERN.

La festa dels Jochs Florals

La gran sala de Llotja de Mar presentavaahir bri-llantísim aspecte. Aplegats al estrado s' hi trobavan los millers cultivadors de nostra llengua, ls Mestres en Gay Saber, poetas, historyayres, tots los elements més intelektuals de Catalunya. Y fora d' ell, omplint a vessar aquella espayosa sala, una distinguidíssima con-currencia, entre la que sobressurtian un bon número de senyoretas luyint la flonja mantellina blanca, que, encuadrant en march vaporós las sevas fesomías feya trobar majors gracias en sas espléndidas hermosuras.

Lo decorat de la sala era tant rich y tant excelent com ho es tots los anys en ayal Festa. En lloch de preferencia s' hi havia colocatahir un hermós busto en marbre del venerable Mestre en Gay Saber En Ma-rián Aguiló, obra magnífica del escultor don Eusebi Arnau. Del sostre hi penjavan senyeras catalanas y cistellas de flors; las parets estavan recobertas ab ta-pisacs, en los que hi campejavan escuts de Catalunya, de Sant Jordi y dels comtats que formaren lo Casal d' Aragó; y decorant las baranas de las galerias s' hi ve-yan domassos, tapisos y medallons. Las pilastras las guarnian garlandas de fullatge y flors que recargolant-se per ellas s' enfilayan rematent en coronas de pal-mas. Y en lo bell mitj del estrade s' alsava l' trono per la reina vorejat de brancatje, sota dosser d'aurat y ab rich respallier de carmesí.

Avans de la hora assenyalada pel comensament de la Festa era ja impossible enquirbirshi, essent molts los que, trobant la porta tapiada pels que en va volian en-trerhi, tenían que renunciar de mal grat a assistir a la hermosa cerimonia dels Jochs Florals, verdadera Festa Major de las Lletres catalanas. Las senyoras eran ob-sequiadas com en los altres anys ab primerosos rams de flors y las alenadas de perfúm que aquestas escam-pavan venían a fer més encisador aquell cuadro d' un hermós color de primavera.

A dos quarts de dues y precedida per macers del

Ajuntament y de la Diputació s' dirigi la comitiva ofi-cial al estrado, prenent asiento en sos respectius se-ñals l' Excm. é Ilm. senyor Bisbe Dr. don Jaime Ca-talá y Albosa, l' Alcalde don Joseph Grierá, un repre-sentant del Gobernador civil que era don Dionís Fer-nandez, lo diputat provincial senyor Casademunt, los regidors senyors Mutgé, Rubio, Bonet, Gallard, Trabal y altres, varis senyors catedráticos y una lluhida re-presentació de totas las Corporacions literarias y cien-tíficas de Barcelona y de molts de fora.

Oberta la Festa, s' alsá l' mantenedor don Ramón de Abadal y pronunciá algunas sentidas y elocuents paraulas en record del Mestre en Gay Saber En Ma-rián Aguiló passat a més alta y millor vida en lo darrer any. Feu present lo molt que l' renaixement catalá dep'a n' aquell patriarca de nostres Lletres, y acba diposi-tant en nom de la nació catalana una corona de llover demunt de son busto.

A continuació l' distingit poeta senyor Cabot doná lectura a una de las més hermosas poetas del plorat Aguiló, la titulada «Esperansa», essent interrompits sovint aquells inspirats versos per manifestacions d' admiració y esclats de aplausos.

Lo discurs presidencial, per ausencia de don Fran-cisco Romani y Paigdegolas, que ha suert aquest any una disgracia de familia, l' lleri l' mantenedor don Al-beró de S. Llanas, obtenint a son acabament molts pi-caments de mans. Tracta en ell lo senyor Romani de la formació de la nacionalitat catalana a través dels sigles; constituint lo seu treball un estudi serió ab punts de vista ben nous y del que no parlem ara per-que complet lo donarem a conixer a nostres lectores en edicions successivas.

La memoria del secretari don Pelegrí Casades y Gramatxes fou una resenya critica dels travalls pre-miats, feta ab madur criteri y en elegant forma. A son final se dedican frases carinyosas als catalans distin-gits que baixaren a la tomba durant l' últim any, apuntant los perfils biografichs d' en Aguiló, Feliu y Codina, Letamendi, Fontseré, Raventós, Folguera, Bosch de la Trinxeria, Rogent y Mercadé. Lo públich premiá ab sostinguts y ben justos aplausos la lectura de la memoria.

Se procedí després a descloure ls plechs que tan-cavan los noms dels auto's premiats, comensant com es de rigor pel de la Flor natural. Llegit lo nom de don Antoni Bori y Fontestá, guanyador d' aquest premi, un espetech d' aplaudiments acullí al poeta vencedor, que acompanyat de dos Mantenedors, los senyors de Riquer y Durán y Ventosa, aná en busca de la gentil donzella escullida para Reyna de la Festa. Fou aque-s-ta la hermosíssima senyoreta donya María Permanyer y Permanyer que apoyada en lo bras del poeta, als sons de la «Marxa del Rey En Joan I» y entre la ova-ció dels concurrents passá al trono a presidir la Festa.

Donada lectura per don Joseph Blanch de la poesia premiada quin titol es «Sinfonías poemáticas» y aca-bats los aplausos ab que l' públich ratifica l' fallo del Jnrat, se passá a descloure ls demés plechs de compo-sicions premiadas que resultaren ser dels senyors se-güents:

Accésit primer, «La mort de las flors», de don Guillém Tell y Lafont.

Accésit segon. «Borraxera», de don Anicet de Pa-gés y de Puig.

Englantina d' or. «Los segadors d' ara», de don Adriá Gual.

Accésit primer. «La Pedra dreta», de don Antoni Bori y Fontestá.

